

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมากเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งจากแหล่งเงินทุนภายในและภายนอกประเทศ แต่การพึ่งพาเงินจากต่างประเทศทำให้เกิดผลกระทบกับเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้นเงินออมภายในประเทศจึงมีความสำคัญอย่างมาก เงินออมภาคครัวเรือนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เนื่องจากเงินออมภาคครัวเรือนมีความสำคัญต่อเงินออมสุทธิของประเทศ ดังนั้นแรงงานในภาคเอกชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเงินออมของประเทศ โดยแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในภาคเกษตร ดังนั้นแรงงานกลุ่มนี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนเงินออมและฐานะการคลังของประเทศ ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคเกษตร และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินออม และการออมรูปแบบต่างๆ ของครัวเรือนในภาคเกษตร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครัวเรือนในภาคเกษตร ตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอย เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินออม และการออมรูปแบบต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนในภาคเกษตร พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างในภาคเกษตร มีค่าเฉลี่ย 52 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบชั้นประถมศึกษา โดยในครัวเรือนมีจำนวนผู้ที่มีรายได้เฉลี่ย 2 คน และผู้ไม่มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน ครัวเรือนในภาคเกษตรมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 92,368 บาทต่อครัวเรือน มีเงินออมเฉลี่ย 74,286 บาทต่อปี

2. พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคเกษตร พบว่าครัวเรือนในภาคเกษตรออมเงินในรูปแบบที่ดินมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 336 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 84 ของครัวเรือนทั้งหมด ถัดมาออมในรูปแบบกลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 72 ของครัวเรือนทั้งหมด รูปแบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 45 ของครัวเรือนทั้งหมด รูปแบบทองคำ คิดเป็นร้อยละ 15 ของครัวเรือนทั้งหมด รูปแบบธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 12 ของครัวเรือนทั้งหมด และรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของครัวเรือนทั้งหมด ตามลำดับ จากแบบจำลองปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินออมของครัวเรือนในภาคเกษตร ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือนใน

ภาคเกษตร จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน และรายได้จากการทำงานของครัวเรือนในภาคเกษตร โดยอายุของหัวหน้าครัวเรือนในภาคเกษตรและรายได้จากการทำงานของครัวเรือนในภาคเกษตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนเงินออม ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีสมการประมาณปริมาณเงินออม ดังนี้

$$\text{SAV} = -24,126.153 + 478.049\text{AGE} - 2,234.491\text{MEMBER} + 0.855\text{INCOME}$$

$$\begin{matrix} (-3.865)^{***} & (4.492)^{***} & (-3.079)^{**} & (63.381)^{***} \end{matrix}$$

$$\text{R-Squared} = 0.920$$

$$\text{Adjusted R-Squared} = 0.919$$

3. ปัจจัยที่กำหนดการออมในรูปแบบต่างๆ โดยในการศึกษาครั้งนี้จำแนกรูปแบบการออมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การออมในรูปแบบเงินฝาก และการออมในรูปแบบทรัพย์สิน โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ดัชนีด้านสิทธิประโยชน์ในการออมแต่ละรูปแบบ ดัชนีด้านการประกันความเสี่ยงในการออมแต่ละรูปแบบ และดัชนีจากสถาบันในการออมแต่ละรูปแบบ โดยมีผลการทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนี้

รูปแบบ	ค่าคงที่	BENEFIT		GUARANTEE		INSTITUTE		R-Squared	Prob (F-Statistic)
		สัมประสิทธิ์	Sig.Level	สัมประสิทธิ์	Sig.Level	สัมประสิทธิ์	Sig.Level		
ธนาคารพาณิชย์	45,320.764**	-	-	8,640.249***	0.002***	19,933.307***	0.000***	0.352	0.001
ธกส.	-41,591.764**	-	-	-	-	32,220.609***	0.001***	0.115	0.001
กลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที	6,754.853**	-	-	8,242.859***	0.000***	-5,029.631***	0.000***	0.196	0.000
ที่ดิน	-230,482.584	407,985.852**	0.000**	-	-	-	-	0.104	0.000
ทองคำ	-2.674***	0.541***	0.000***	0.993***	0.000***	-	-	0.591	0.000

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปัจจัยด้านจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน พบว่ามีผลต่อการออมของครัวเรือน โดยที่เมื่อจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนน้อย จะส่งผลให้เงินออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นว่าถ้าประเทศมีจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนสูง จะส่งผลต่อภาระพึ่งพิงของประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราการออมและการคลังของประเทศ

รูปแบบการออมของครัวเรือนในภาคเกษตร พบว่าครัวเรือนในภาคเกษตรส่วนใหญ่นิยมออมเงินในรูปแบบทรัพย์สินมากกว่าการออมในรูปแบบเงินฝาก โดยครัวเรือนส่วนใหญ่ออมในรูปแบบที่ดิน ทั้งนี้เนื่องจากที่ดินเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบอาชีพ และในการออมในรูปแบบนี้ครัวเรือน

สามารถนำไปค้าประกันในการขอกู้เงินจากสถาบันต่างๆได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครัวเรือนในภาคเกษตรต้องการที่พึ่งพิงทางการเงิน หากรัฐต้องการช่วยเหลือครัวเรือนในภาคเกษตร ปัจจัยที่ควรสนับสนุนครัวเรือนในกลุ่มนี้ คือ การสนับสนุนสินเชื่อด้านการเกษตร และให้คุ้มครองประกันรายได้สินค้าทางการเกษตร เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรไทยประสบปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

การออมรูปแบบธนาคารพาณิชย์ จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบนี้ คือ ปัจจัยด้านการประกันความเสี่ยง และปัจจัยจากสถาบัน เนื่องจากครัวเรือนในภาคเกษตรให้ความสำคัญเรื่อง การออมในรูปแบบธนาคารพาณิชย์เพื่อเก็บไว้ใช้ยามชราภาพและเป็นทุนการศึกษาแก่บุตรหลาน และมีความเห็นว่าธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ และพึงพอใจในการให้บริการของพนักงาน ดังนั้นสถาบันการเงินรูปแบบธนาคารพาณิชย์ควรพัฒนาจุดเด่นที่ครัวเรือนในภาคเกษตรให้ความสำคัญ ส่วนความสำคัญที่ครัวเรือนในภาคเกษตรให้คะแนนน้อย ได้แก่ ความสะดวกในการใช้บริการ ปริมาณธนาคารพาณิชย์ในพื้นที่ พบว่าครัวเรือนที่อาศัยในชนบทไม่นิยมออมในรูปแบบนี้ เนื่องจากมีธนาคารพาณิชย์ในพื้นที่ปริมาณน้อย

การออมรูปแบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบนี้ คือ ปัจจัยจากสถาบัน เนื่องจากครัวเรือนในภาคเกษตรให้ความสำคัญสถาบันการเงินที่เป็นที่พึ่งหลักของเกษตรกรและสะดวกในการใช้บริการ จะเห็นได้ว่าครัวเรือนในภาคเกษตรส่วนใหญ่ที่ออมในรูปแบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อกู้เป็นหลัก ดังนั้นเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงิน และสร้างนิสัยการออมให้แก่ครัวเรือนในเกษตร รัฐควรส่งเสริมนโยบายเรื่องการออม